

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»:

<http://maup.com.ua/>

Хмельницький інститут: <http://www.maup.km.ua/>

Кафедра

<http://www.maup.km.ua/institut/kafedri/kafedra-psihologiyi/>

психології:

Назва дисципліни	Методика викладання психології
Викладач (-і)	Олійник Валентина Василівна
Портфоліо викладача (-ів)	http://www.maup.km.ua/informaciya/portfolio-olijnik-vv.htm
Контактний тел.	0963393078
E-mail:	kaf_soc_hum213@ukr.net @ukr.net
Сторінка дисципліни на сайті	http://www.maup.km.ua/institut/kafedri/kafedra-psihologiyi/normativni-disciplini-kafedri-psihologiyi.htm
Консультації	четвер, 1 година, 14.40-15.40, ауд.323
Розглянуто на засіданні кафедри	Протокол від «26» серпня 2021р. №1
Ухвалено на засіданні Науково-методичної ради	Протокол від «31» серпня 2021 р. №1
Затверджено на засіданні Вченої ради	Протокол від «31» серпня 2021 р. №7

СИЛАБУС КУРСУ

1. **Коротка анотація до дисципліни.** Освоєння курсу “Методика викладання психології” на сучасному етапі є актуальним. Курс охоплює теоретичні і практичні аспекти викладання у закладах вищої освіти. У цьому зв’язку вивчення дисципліни “Методика викладання психології” є складовою підготовки студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів – бакалавр і магістр з психології.

2. **Мета:** забезпечити методичну підготовку психолога-магістра майбутнього викладача.

3. **Завдання:** передати студентам необхідні знання про специфічні особливості навчального предмета як об’єкта професійної діяльності; озброїти інструментарієм організації ефективного навчання психології; сформувати необхідні навички і вміння з підготовки і проведення різних видів навчальних занять.

4. **Формат курсу:** очний (online) та заочний (offline)

5. **Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):**

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. Знати предмет і завдання методики викладання психології; історію викладання психології у вищій школі та особливості сучасної психологічної освіти; нормативно-правове забезпечення освіти, цілі і принципи навчання психології та зміст психологічної освіти; організацію і види навчальних занять з психології.	Частково, в аспекті виконання завдань, передбачених професійною діяльністю за спеціалізацією освітньої програми	Підсумкове (екзамен)
1. Здатність до аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності 2. Здатність до безперервного й актуального навчання 3. Опанування нових знань, методичних розробок, що накопичені у міжнародній психологічній практиці 4. Здатність до систематизації результатів наукового пошуку з проблем дослідження 5. Здатність розуміти та використовувати інноваційні технології в професійній діяльності 6. Здатність ефективно взаємодіяти та індивідуальному та соціальному рівні 7. Здатність до ділових комунікацій у професійній	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (екзамен)

<p>сфері, знання основ ділового спілкування, навички роботи в команді</p> <p>8. Здатність до забезпечення професійної самореалізації індивіда</p> <p>9. Здатність до діагностично-консультативної діяльності</p> <p>10. Здатність до виробничо-управлінської діяльності</p> <p>11. Здатність до соціально-технологічної діяльності</p> <p>12. Здатність до реабілітаційно-профілактичної діяльності</p> <p>Знати системи та методи навчання психології; • методичні аспекти підготовки та проведення лекції, семінарського, практичного, лабораторного й консультативного заняття; зміст самостійної роботи студентів з вивчення психологічних дисциплін, особливості перевірки й оцінювання знань з психології.</p>		
<p>Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p> <p>Знати зміст і функції викладацької діяльності, професійні та особистісні вимоги до викладача психології; особливості розробки навчального курсу з психології та керівництва дипломними роботами.</p>	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (екзамен)
<p>Уміти визначати цілі навчання; впроваджувати принципи навчання; застосовувати різні методи навчання; користуватися різноманітними методами та прийомами педагогічного впливу на слухачів; готуватися, складати конспекти і проводити різні види лекційних занять.</p>	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (екзамен)
<p>Готуватися, складати конспекти і проводити різні типи семінарських занять; готуватися, складати конспекти і проводити практичні та лабораторні заняття; організувати самостійну роботу студентів з вивчення психологічних дисциплін; перевіряти й оцінювати знання з психології; організувати власну працю щодо подальшого професійного й особистісного розвитку відповідно до вимог, змісту і функцій педагогічної діяльності викладача психології.</p>	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (екзамен)

6. **Тривалість курсу.** 90 годин (3 кредити ЄКТС), з них: 20 години лекцій, 10 годин семінарських (30 годин аудиторної роботи); 60 годин – самостійної роботи, залік здійснюється у формі усного і письмового опитування, виконання практичних завдань.

7. **Статус дисципліни:** *нормативна*

8. **Пререквізити:** 20 години лекцій, 10 годин семінарських. Курс “Методика викладання психології” безпосередньо пов’язаний з дисципліною «Психологія», “Соціальна психологія”, “Педагогічна психологія”, “Вікова та педагогічна психологія”, “Загальна психологія” передбачає оволодіння теоретичними та практичними знаннями методики викладання психології.

9. **Технічне й програмне забезпечення /обладнання – програми та сервіси для перевірки оригінальності текстів (Plagiat, Antiplagiat, Unicheck).**

10. **Політика курсу:** передбачає індивідуальну роботу; диференціальну роботу; виконання завдань у встановлений термін; відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача; дотримання академічної доброчесності; презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

11. **Зміст дисципліни:** 20 години лекцій, 10 годин семінарських. Курс складається з двох змістових модулів. Змістовий модуль 1 “Загальні питання методики викладання психології”. Змістовий модуль 2 “Особливості педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти”.

12. **Форми і методи навчання.**

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації.**

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації, бінарні лекції, лекції-прес-конференції.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути

Вашу увагу до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Ви маєте можливість робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчитися самостійно формулювати висновки і узагальнення.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

Бінарна лекція (лекція дискусія) є продовженням і розвитком проблемного викладу матеріалу у діалозі двох викладачів.

На *лекції-прес-конференції* викладач пропонує студентам письмово поставити йому запитання з названої ним теми. Протягом двох-трьох хвилин студенти формулюють запитання і передають їх викладачеві.

При проведенні *семінарських занять* передбачено поєднання таких форм і методів навчання як робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічний виступ, групові проекти та кейс-завдання, тестування, есе.

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет, під час занять виконуєте усні та письмові завдання, виступаєте з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально. Програмою курсу передбачено такі проекти:

- виступ за темою *індивідуального завдання*;
- виступ-інформування за темами семінарських занять.

13. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Хмельницькому інституті імені Блаженнішого Володимира, Митрополита Київського і всієї України Приватного акціонерного товариства

«Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (<http://www.maup.km.ua/files/institut/ocinka.pdf>).

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Форма контролю
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5	Екзамен
Відвідування семінарських занять	1	3	3	2	2	
Робота на семінарському занятті	10	3	30	2	20	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	
Разом	-		68		57	
Максимальна кількість балів:					155	100
155=1,55. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,55 = загальна кількість балів.						

14. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються *2 самостійні роботи*. **Критерії оцінювання:**

змістовність – 3 бали

відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів**.

15. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у

вигляді виконання індивідуальних завдань-кейсів у формі презентації за тематикою самостійного вивчення матеріалу відповідного змістового модуля (5 хв. зі слайдами). Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти:

- слайди до презентації – 5 балів
- повнота розкриття теми – 10 балів
- якість інформації – 5 балів
- самостійність та креативність – 5 балів **Максимальна кількість балів – 25 балів.**

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Екзамен. Здійснюється у формі усного і письмового опитування, виконання практичних завдань.

17. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (для денної і заочної форм навчання)

1. Робота викладача, спрямована на попередження негативного впливу буденних психологічних знань на засвоєння наукових психологічних понять.
2. Необхідність викладання психологічних знань на основі відповідних методологічних принципів.
3. Поясніть, як може позначитися на якості знань відсутність чітких методологічних позицій при їх засвоєнні.
4. Методологічний принцип детермінізму. Особливості його реалізації при викладанні психологічних знань.
5. Методологічний принцип розвитку психіки в діяльності. Мета його реалізації при поясненні психологічних закономірностей.
6. Методологічний принцип єдності свідомості та діяльності, його значення в інтерпретації психологічних фактів.
7. Методологічний принцип дії зовнішнього через внутрішнє у психічному житті людини. Його значення в поясненні психічних явищ.
8. Значення наочності на заняттях з психології. Поясніть, з якою метою її використовують.
9. Вимоги до підбору і методики використання наочності на заняттях з психології.
10. Переваги демонстраційного експерименту як засобу унаочнення. Вимоги до його організації і проведення.
11. Поясніть, чим зумовлена необхідність активізації розумової діяльності студентів при засвоєнні знань з психології.
12. Психологічна сутність активізації мислення.
13. Переваги методу аналізу проблемних ситуацій перед іншими методами активізації розумової діяльності.
14. Необхідність контролю за якістю засвоєння психологічного матеріалу.
15. Типові помилки у знаннях учнів. Виявлення поверхового характеру психологічних знань.
16. Необхідність мотивації оцінки, що виставляється учневі за знання.
17. Критерії оцінювання знань учнів з психології.
18. Поясніть, чому недоцільно починати роботу над лекцією зі складання її плану.
19. Умови, від яких залежить вибір методу подання навчального матеріалу.
20. Оптимальна послідовність етапів роботи в підготовці лекції.
21. Основні моменти, на яких слід акцентувати увагу при поясненні питання про походження психіки.
22. Відмінності життєвих функцій психіки тварини і людини.
23. Основні моменти, на яких слід акцентувати увагу під час пояснення теми “Особистість”.
24. Принципово важливі моменти, на яких необхідно зупинитись, пояснюючи тему “Діяльність”.
25. Питання, на яких необхідно акцентувати увагу, пояснюючи тему “Колектив”.

26. Питання, на яких необхідно акцентувати увагу, пояснюючи тему “Спілкування”.
27. Принципово важливі моменти, які необхідно виокремити, пояснюючи тему “Увага”.
28. Важливі моменти, на яких необхідно акцентувати увагу, характеризуючи чуттєве пізнання.
29. Важливі моменти, на яких необхідно акцентувати увагу, характеризуючи абстрактне пізнання.
30. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при поясненні теми “Відчуття”.
31. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при поясненні теми “Сприймання”.
32. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при поясненні теми “Мислення”.
33. Модель актуалізації знань і активізації мислення при поясненні теми “Уява”.
34. Модель актуалізації знань і активізації мислення при поясненні теми “Пам’ять”.
35. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Почуття”.
36. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Воля”.
37. Модель актуалізації знань і активізації мислення при поясненні теми.
38. Модель переходу до вивчення нового розділу курсу “Індивідуально-психологічні властивості особистості”.
39. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Темперамент”.
40. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Здібності”.
41. Модель актуалізації знань і прийомів активізації мислення при вивченні теми “Характер”.
42. Завдання викладання психології у вищому навчальному закладі.
43. Роль психологічних знань у професійній діяльності викладача.
44. Особливості психологічного матеріалу як об’єкта сприймання і засвоєння.
45. Емпіричні знання психології та їх вплив на процес засвоєння наукових понять.
46. Стратегічні завдання при оволодінні психологічними знаннями.
47. Освітні програми, навчальні дисципліни і цілі навчання.
48. Принцип розвитку психіки в діяльності, його сутність і значення в поясненні психічних явищ.
49. Принцип єдності свідомості й діяльності та його роль у поясненні детермінант розвитку свідомості.
50. Характеристика основних підручників, практикумів і хрестоматій із загальної психології.
51. Характеристика методичної літератури з питань методики викладання психології.
52. Вимоги до підбору і методика використання образотворчої наочності у навчанні психології.
53. Словесна наочність, її види і методика використання на заняттях з психології.
54. Предметна наочність, її види і методика використання на заняттях з психології.
55. Принцип активності у навчанні, необхідність активізації пізнавальної діяльності при засвоєнні психологічних знань.
56. Форми опитування і методика його проведення.
57. Альтернативно-тестовий контроль знань з психології, його можливості й процедура проведення.

58. Форми контролю, рівні засвоєння психологічних знань і критерії їх оцінювання.
 59. Мотивація оцінки, її дидактична функція.
 60. Методичні аспекти підготовки до лекції з психології.

16. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності / Local grade	Оцінка ЄКТС / ECTS grade		Оцінка за національною шкалою National grade	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Excellent	Відмінно	Зараховано / Passed
82-89	B	Good	Добре	
75-81	C			
68-74	D	Satisfactory	Задовільно	
60-67	E			
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано / Fail
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

17. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Байер О. О. Методика викладання психології: навч. посіб. / О. О. Байер. Д.: ДНУ, 2016. 28с.
2. Жуков С. М. Викладання психологічних дисциплін у сучасних навчальних закладах: навч. посіб. / С. М. Жуков, В. В. Самойлов. – Артемівськ: ДонУЕП, 2015. 435 с.
3. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. / В. В. Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 224 с
4. Ткачук Т.Л. Навчальна програма дисципліни “Методика викладання психології” (для бакалаврів). К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018.
5. Методика викладання психології : [навч. посіб.] / І. А. Гуляс, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Київ : Вид-во Людмила, 2018. 403 с.
6. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 133 – «Галузеве машинобудування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. Електронні текстові дані (1 файл: 1,37 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.

Додаткова література:

7. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи / Fundamentals of Higher School Pedagogy: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. 312 с.
8. Технології дистанційного професійного навчання. Методичний посібник / [О. В. Базелюк, О. М. Спірін, Л. М. Петренко, А. А. Каленський та ін.]. - Житомир: «Полісся», 2018.- 160 с. 29. Тренінгове навчання в закладі вищої освіти: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / М. В. Афанасьєв, Г. А. Полякова, Н. Ф. Романова та ін.; за заг. ред. професора М. В. Афанасьєва. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018.-323 с. 30. Фулей Т.І. Інтерактивні методи навчання у підготовці суддів. Навчальний посібник для викладачів (тренерів) - К., ФОП Клименко Ю.Я., 2017. 156 с.

9. Johnstone, K., Marquis, E., & Puri, V. (2018). Public pedagogy and representations of higher education in popular film: New ground for the scholarship of teaching and learning. *Teaching & Learning Inquiry*, 6(1). <http://dx.doi.org/10.20343/teachlearning.6.1.4>

10. Morley, D., & Jamil, M. G. (2020). *Applied pedagogies in higher education - real world learning and innovation across the curriculum*. Palgrave Macmillan Ltd. <https://pure.solent.ac.uk/en/publications/applied-pedagogies-in-higher-educationreal-world-learning-and-in>

11. Paskevicius, M and Irvine, V. 2019. Open Education and Learning Design: Open Pedagogy in Praxis. *Journal of Interactive Media in Education*, 2019(1): 10, pp.110. DOI: <https://doi.org/10.5334/jime.512>

Електронні ресурси

<http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/psychology/> «Психологія»

<https://osvitanova.com.ua/posts/2015-vse-25-lektsyi-stenfordskoho-kursaprofessora-roberta-sapolsky-buolohyia-povedenya-cheloveka> Р. Саполські «Біологія поведінки людини»

<http://scientific-discussion.com/ru/sample-page/> «Scientific discussion»

http://pedagogika.wszia.opole.pl/ebook/mono2019_4.pdf «TERRITORIES' DEVELOPMENT: SOCIAL, ECONOMIC AND HUMANITARIAN ISSUES»

<http://www.wydawnictwo.wst.pl/uploads/files/6510cf744fb8c9ca548253f02492632c.pdf> «Innovative technologies in the formation and development of human capital» (Польща)

<http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/index> «Вісник Черкаського університету: педагогічні науки»

http://seanewdim.com/pedagogy_and_psychology.html Science and Education a New Dimension. Pedagogy and psychology (Угорщина)

<http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/uk/arkhiv-zhurnaliv> «Наука і освіта»

<https://zbirnyk.ipv.org.ua/ua/arkhiv-vipuskiv> "Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді"

Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України : веб-сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>.

Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: веб-сайт. URL: <http://naqa.gov.ua>

Офіційний сайт системи Moodle. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://moodle.com/https://moodle.org/>

Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія [Електронний ресурс] : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л.Б.Ліщинська. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – 102 с.

Онлайн-курси

Мистецтво викладання

<https://eduhub.in.ua/courses/mistectvo-vikladannya>

<http://gohigher.org/vishe-pershij-v-ukrayini-informacijnij-resurs-dlya-vikladachiv>

<https://pdpu.edu.ua/kursi-pidvishchennya-kvalifikatsiji/1310-korotkotermynovi-kursi-pidvishchennya-kvalifikatsiji>

<https://vseosvita.ua/course>

Приклад: V. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ “Методика викладання психології”

Разом: 90 год., з них 20 год – лекцій; 10 год – семінарські заняття, самостійна робота – 60 год.

Кількість балів за семестр	155 балів									
Модулі	Змістовний модуль I					Змістовний модуль II				
Назва модуля	“Загальні питання методики викладання психології”					«Особливості педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти»				
Лекції	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (1 бал)	5 (1 бал)	6 (1 бал)	7 (1 бал)	8 (1 бал)	9 (1 бал)	10 (1 бал)
Теми лекцій	Предмет, мета і завдання методики викладання психології	Нормативно-правове забезпечення освіти, цілі й принципи навчання психології, зміст психологічної освіти	Методичні аспекти підготовки та проведення лекції, семінарського, практичного заняття	Інтерактивні методи навчання у вищій школі	Інтерактивні методи навчання у вищій школі	Професійна підготовка, педагогічний зміст і функції викладацької діяльності	Стилі педагогічної діяльності	Тренінг ораторської майстерності для викладача вищої школи	Розробка навчального курсу з психології.	Керівництво різними видами практики і дипломними роботами студентів
Семінарські і практичні заняття	1-2 (20 балів)		3-4 (20 балів)		5 (10 балів)	6-7 (20 балів)		8-10 (30 балів)		
Теми семінарських занять	Предмет, мета і завдання методики викладання психології Нормативно-правове забезпечення освіти, цілі й принципи навчання психології, зміст психологічної освіти		Методичні аспекти підготовки та проведення лекції, семінарського, практичного заняття Інтерактивні методи навчання у вищій школі		Інтерактивні методи навчання у вищій школі	Професійна підготовка, педагогічний зміст і функції викладацької діяльності Стилі педагогічної діяльності		Тренінг ораторської майстерності для викладача вищої школи Розробка навчального курсу з психології. Керівництво різними видами практики і дипломними роботами студентів		
Самостійна робота	1 (5 балів)					2 (5 балів)				

Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)	модульна контрольна робота №2 (25 балів)
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 1,55	